

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 3. Vtrùm Deus sit summum bonum. Atque adeo ens omnium
entium optimum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

statum existentialem sibi impossibilem, vt patet ex se, & ex doctrinâ statuta disp. 15. q. 7. proposit. 17. Negatio autem perfectionis non perfectionis Dei, ipsius negatiua imperfectio esse non potest iuxta talis imperfectiois præcitam definitionem.

52 Adde per ea insuper argumenta, quibus proposit. 2. vniuersaliter probauimus, Deum ab omni imperfectione negatiua esse prorsus immunem, hanc præsentis propositionis partem venire probandam; vt constat.

53 Iam verò ex dictis circa totam illam nonnulla coniectaria inferendam veniunt. Sit primum, omnia bona relata seu positiua, seu negatiua realiter distincta à Deo, quæ reuerà Deo ipsi conuenientia, atque adeò bona relata eidem amabilia sunt, vt sunt omnes actus externi eius cū totâ suâ tum physicâ, tum etiam morali bonitate, omnes laudes, grates, honores, obsequiaque omnia ipsi præstita à creaturis rationalibus, & cætera quæque excogitabilia ita esse Deo respectiue bona quasi extrinsecè, ac veluti extraneè dumtaxat, vt per nullum eorum sit Deus vllatenus perfectibilis, siue meliorabilis, ita, vt per illud sibi adiunctum magis perfectus, seu magis bonus, seu melior euadat Deus in se, quam sine illo esset per solam suam intrinsecam, siue indistinctam à se, entitatem. In quo Deus à creaturis differt, quæ sæpe sapius per bona à suâ entitate distincta, & eis accessoria ita perficiuntur, & meliorantur, vt per illa sibi adiuncta magis perfectæ, seu magis bonæ, seu maiores in se euadant, quàm sine illis essent. Vnde etiam patet, eam conuenientiam, seu bonitatem, quam bona relata Dei ab ipso distincta respectiue ad Deum ipsum habent, diuersâ rationis esse ab eâ conuenientiâ, seu bonitate, quam bona relata creaturarum ab ipsis distincta habent respectiue ad ipsas creaturas. Porro inter bona distincta à Deo omnes actus liberi eius seu voluntatis, seu intellectus, quatenus ipsi contingentes, siue accessorii ab ipsoque defectibiles censendi veniunt. Quidquid sit de eorum constitutione vel adæquatè Deo intrinsecè, vel semiextrinsecè, iuxta diuersas Theologorum sententias. De quibus suo loco.

54 Secundo similiter inferitur, omnia mala relata, seu positiua, seu negatiua realiter distincta à Deo, quæ reuerà Deo ipsi disconuenientia, atque adeò mala relata eidem odibilia sunt, vt sunt omnes blasphemix, contumelix, irreuerentiæ, detractiones, & cætera quæuis iniuriæ à creaturis rationalibus ei irrogata, aliaque omnia excogitabilia mala ipsius, ita esse Deo respectiue mala quasi extrinsecè, ac veluti extraneè dumtaxat, vt per nullum eorum possit Deus vllatenus damnificari, infici, seu vitari, aut aliquo modo reddi malus, aut imperfectus, aut minus perfectus, seu minus bonus, quàm sine illo esset. In quo etiam Deus valde differt à creaturis, quæ à malis sibi accessorijs, & à se distinctis realiter sapissimè inficiuntur, atque vitantur, in seque imperfectæ, & malæ absolutè redduntur, quales non essent sine illis. Vnde etiam apparet, eam disconuenientiam, siue malitiam, quam mala relata Dei ab ipso distincta respectiue ad Deum ipsum habent, longè diuersâ rationis esse ab eâ disconuenientiâ, siue malitiâ, quam mala relata creaturarum distincta ab ipsis habent respectiue ab eadem.

55 Tertiò inferitur, attributa diuina, quæ per aliquid distinctum à Deo seu positium, seu ne-

gatum quoquo modo constituuntur, aut complentur in suo conceptu formali; ob idque aut extrinsecè Deo, aut semiextrinsecè dicenda veniunt iuxta diuisionem, explicationemque eorum à nobis traditam supra disp. 2. q. 3. per bonitatem, quam participant à tali extrinsecò, siue distincto à Deo, neutiquam perfectiua Dei esse, sed tantum per præcisam bonitatem, quam vnumquodque habet à formalitate diuinâ sibi correspondente realiter indistinctâ à Deo. Itaque Omnipotentia Dei prout reddens eum absolute potentem creaturas producere (quo pacto sumpta possibilitatem ipsarum creaturarum de connotato includit in suo conceptu reali iuxta doctrinam à nobis traditam in eâ disp. 2. sæpeque alibi) non perficit Deum penes totum, quod dicit talis eius conceptus, sed tantum penes formalitatem à Deo indistinctam, quam dicit directè, virtutis scilicet absolutæ, quantum est ex se, productiua omnium, quæ aliàs ex proprio suo conceptu non repugauerint. Similiter per hoc, quod est, Deum creare Mundum; siue esse Creatorem Mundi; (qui conceptus supra formalitatem à Deo indistinctam, cui Mundi creatio correspondet, creationem ipsam distinctam addit), non perficitur Deus, sed tantum per ipsam Dei formalitatem, à qua creatio Mundi exire concipitur. Pariterque de cæteris Dei similibus attributis tum semiextrinsecis, tum extrinsecis philosophandum est.

Quartò inferitur, attributa diuina, quæ semiextrinsecè, & quæ extrinsecè nuncupamus, neutiquam esse perfectiones Dei simpliciter simplices sumpta indiuisim secundum totum, quod important in conceptu suo, sed tantum secundum formalitatem diuinam realiter indistinctam à Deo, quam vnumquodque fert etiam in conceptu suo, vel ei correspondet. Nam vnusquisque residuum distinctum à Deo ad perfectionem eius simpliciter simplicem vt quid constituens ipsam pertinere non potest: tum quia non habet bonitatem perfectiua Dei, vt constat ex dictis circa præsentem propositionem; tum quia non potest non esse admixtum aliquâ imperfectione, vt constat ex dictis circa proposit. 5. Quod vtrumque alienum est à conceptu perfectionis simpliciter simplicis iuxta definitionem eius expositam disp. 15. q. 6.

QVÆSTIO III.

Vtrum Deus sit summum bonum. Atque adeò ens omnium entium optimum.

Summum dicitur in vnoquoque genere id, quod supremum est, siue maximum omnium, quæ pertinent ad tale genus. Vnde summum bonum venit dicendum id, quod omnium bonorum maximum est. Quare idem est querere, vtrum Deus sit summum bonum, ac querere, vtrum Deus sit bonum omnium bonorum maximum; seu, quod in idem recidit, ens omnium entium optimum; vel, vt alij dicunt, ens, quo melius aliud cogitari non potest.

Propositio 1.

58 Certum secundum fidem est, Deum esse summum bonum. Atque adeo ens omnium entium optimum.

Id namque imprimis planè significant ea Scripturæ loca, quæ significant, non esse quidpiam, quod cum Deo possit comparari. Vt Psal. 34. *Domine quis similis tibi?* Isaïæ 44. *Quis similis mei?* Et 46. *Cui assimilasti me, & adequasti, & comparasti me?* & fecisti similem? Et mox, *Recordamini prioris sæculi, quoniam ego sum Deus, & non est ultra Deus, nec est similis mei.* Baruch. 3. *Hic est Deus noster, & non assimilabitur aliis adversus eum.* Idem significant ea Scripturæ loca, quæ Dei magnitudinem extollunt. Vt Psal. 94. *Quoniam Deus magnus Dominus, & rex magnus super omnes Deos.* Psal. 144. *Magnus Dominus, & laudabilis nimis, & magnitudinis eius non est finis.* Nec non, quæ Deum primum, & nouissimum prædicant, ut Isaïæ 41. 44 & 48. Apocal. 1. & 22. Idem significavit Christus Dominus, cum dixit Math. 19. *Unus est bonus Deus.* Scilicet per essentiã, atque adeo per summam bonitatis excellentiam. Quod etiam spectat locus ille Exod. 33. *Vbi se Deus Omne bonum nuncupavit.*

59 Deinde, Deum esse summum bonum, euidenter inferitur (prout apparebit ex dicendis proposit. 2.) ex alijs prædicatis diuinis in precedentibus stabilitis tanquam convenientibus ipsi secundum fidem. Quo etiam iure ad fidem pertinet veritas ista, saltem ut consequens theologicum nobis mediã fide innotescens.

60 Quæ sanè veritas adeo omnium mentibus insita est vel à naturã ipsã, ut nemo sit, qui non concipiat Deum tanquam id, quo nihil melius esse, siue exiltere possit, ut egregie docet August. lib. 1. de Doctrinã christiana cap. 7. dicens, Deum ita ab omnibus cogitari, ut aliquid, quo nihil melius sit, atque sublimius, illa cogitatio conetur attingere. Et factò discursu per varia, diuersaque genera hominum concipientium Deum, concludit, *Omnes tamen pro excellentiã Dei certatim dimicant, nec quisquam inueniri potest, qui hoc Deum credat esse, quo melius aliquid est.* Et Ricardus Victorin. lib. 1. de Trinit. cap. 20. ait. *Contingere itaque videtur quasi quadam dote naturæ, quod cuncti per tam eruditi, quam non eruditi solent habere familiaritatem, & quasi pro regulã reuerentia Deo videlicet, quidquid optimum iudicant, inconstanter attribuere.* Et rursus. *Est itaque eruditus velut maxima propositio; est cunctis in commune velut communis animi perceptio, Deo attribuere, quidquid alijs attingit humana estimatio.* In eadem sententiã erat Tertullianus lib. 1. aduersus Marcionem cap. 3. quando definiturus Deum dixit. *Id definitio, quod est omnium conscientia agnoscat, Deum summum esse magnum.* Et mox. *Cum de isto conueniat apud omnes, (nemo enim negabit, Deum summum magnum quid esse, nisi qui poterit Deum inum, modicum quid est contrario pronunciarè, ut Deum neget, auferendo, quod Dei est); quæ erit tam conditio ipsius summi magni? nempe, ut nihil illi adequetur.* Itaque quàm est naturæ rationali congenita notitia de existentia Dei iuxta dicta disp. 1. q. 2. tam ipsius congenita apprehensio de summã ipsius magnitudine, & bonitate.

Propositio 2.

Euidens secundum rationem naturalem est, Deum esse summum bonum. Atque adeo ens omnium entium optimum.

Id enim demonstratur primò. Quia omnis perfectio simpliciter simplex euidenter conuenit Deo iuxta proposit. 5. aliunde, quàm à prædicato optimi, demonstratam q. 2. Sed esse ens omnium entium optimum euidenter est perfectio simpliciter simplex: cum planè sit euidens, meliorem esse ipsam non ipsã. Ergo esse ens omnium entium optimum euidenter conuenit Deo.

62 Secundò, Quia, ut constat ex doctrinã statutã in eadem q. 2. proposit. 4. atque etiam 5. citatã, Deus præter propriam bonitatem, quam formaliter in se habet, omnium aliorum entium bonitates continet eminenter in se. Ergo nullum est ens excogitabile tam bonum, quàm Deus. Si quidem vnumquodque solã suã bonitate est bonum: Deus autem tum ipsã eadem vniuscuiusque, tum omnium aliorum eminentialiter, tum propriã formaliter bonus est. Quod ipsum est, esse Deum ens optimum omnium entium, ut constat.

63 Tertiò. Quia iuxta proposit. 2. demonstratam in eadem q. 2. Deus omnimodis perfectus, ab omnique omnino imperfectione prorsus immunis est. Sed nullum ens præter optimum omnium ab omni imperfectione est immune iuxta proposit. 62. demonstratam disp. 15. q. 7. Igitur Deus ens omnium entium optimum est.

64 Quartò. Quia Deus titulo vnici entis à se tantam infinitudinem habet perfectionis, ac bonitatis, quantam in nullo alio ente excogitabili reperire est, iuxta doctrinã demonstratam de vnitãte, atque de infinitate Dei supra disp. 12. & 14. Igitur nullum est ens excogitabile tam perfectum, tamque bonum, quàm Deus. Quod ipsum est, esse Deum ens omnium entium optimum.

65 Quintò. Quia nullum est ens aliud excogitabile, quod sit æquè bonum, aut magis bonum, quàm est Deus. Ergo Deus ens omnium excogitabilium optimum est. Consequentia est euidens, Probo antecesses. Nam vel tale ens aliud excogitabile est ens à se; & sic illud erit chymæricum: cum Deus solus vnice sit reuerã, & simpliciter ens à se, ut supra disp. 12. q. 2. est demonstratum. Aliud autem quoduis ens à se chymæricum, etsi æquale quoad bonitatem Deo vero nostro cogitetur, taleque proinde aliquãlter euadat ex conceptu suo intra statum quidditatum præcise; cuiusmodi tamen bonitas ita decreuit, seu potius penitus absorbetur ab imperfectione sibi annexã impossibilitatis, ut pro nullã reputanda supersit reuerã, & simpliciter, iuxta doctrinã stabilitam supra disp. 15. q. 9. Vel tale ens excogitabile est ens ab alio. Et sic eius bonitas cum bonitate veri entis à se, quale Deus noster est, nullatenus potest comparabilis esse, ut ex se est manifestum: multòque minùs, si tale ens ab alio sit impossibile iuxta dictã nuperrimè. Nullum ergo aliud ens excogitabile est, quod sit æquè bonum, aut magis bonum, quàm est Deus. Deuique subinde ens omnium excogitabilium optimum est. Quod erat demonstrandum.

66 Ita autem Deus ens omnium entium optimum

num est, vt bonitas eius maior sit omnibus omnium aliorum entium tam impossibilium, quam possibilium bonitatibus, non solum distributiue, sed etiam collectiue sumptis, hoc est, non solum singulis seorsim, sed etiam toto earum omnium aggregato collectim, siue tota bonitate coalescente ex omnibus illis, Quod vtrumque venit probandum per argumenta facta, vt vnicuique consideranti, & ea ad vtrumque casum applicanti innotescet. Vtrum autem Deus solus, aut æque, aut magis bonus sit, quam est aggregatum resultans ex ipso Deo, & ex omnibus alijs entibus, q. sequente examinabitur.

QVÆSTIO IV.

Vtrum Deus simul cum alijs entibus sit maius bonum, quam Deus solus; vel æquale; vel minus.

- 67 **S**uppono primò, duas hinc imprimis debere distinguere quæstiones, quas immeritò confundunt aliqui. Prima est, an Deus per coniunctionem cum alijs entibus perfectior in se, atque adeò magis bonus, quam esset sine illis, euadat. Secunda, an aggregatum ex Deo, & ex alijs entibus sit in se maius bonum, quam Deus solus. Vtraque à nobis decidenda.
- 68 **S**uppono secundò, Auctores communiter dumtaxat agere ad propositum de coniuncto ex Deo, & creaturis existentibus, aut etiam possibilibus. Ego verò vniuersaliter agam de coniuncto ex Deo, & omnibus alijs entibus etiam impossibilibus. Quandoquidem entibus quoque impossibilibus sua conuenit bonitas intra ipsorum statum quiditatum, prout supra disp. 15. q. 9. proposuit. 4. exposui.
- 69 **S**uppono tertio, Auctores communiter tantum vertere in dubium, an aggregatum ex Deo, & creaturis sit maius bonum, quam Deus solus; an non, sed æquale; non examinantes speciatim, (quod viderim), an sit bonum minus. Quod tamen ego dignum examine, atque determinatione censeo.
- 70 **I**gitur circa secundam quæstionem propositam suppositione primà, quam potissimum Auctores versant, Durand. in 1. dist. 43. q. 3. docet, bonum diuinum, & bonum creatum, siue complexum ex vtroque aliquid melius esse saltem extensiuè, quam solum bonum diuinum. Consentiant Soar. lib. 1. de Deo cap. 5. num. 3. Arriag. disp. 27. de voluntate Dei. num. 77. & Card. de Lugo disp. 2. de Incarat. sect. 4. num. 63. concedentes, tale complexum extensiuè quidem esse melius bono diuino solo; non verò intensiuè. Communis tamen sententia absolutè pronuntiat, aggregatum ex Deo, & creaturis melius, seu maius bonum non esse, quam est Deus solus. Ita tenent S. Thom. in 3. dist. 6. q. 2. art. 3. & q. 5. de Malo art. 1. S. Bonau. in 1. dist. 2. art. 1. q. 1. Fasol. 1. p. q. 6. art. 2. dubit. vnic. eum Nazario, Molina, Zumel, & Trigoso à se relatis. Recupit. lib. 4. de Deo q. 6. Vekenus de Deo disp. 3. cap. 4. Quiros 1. p. tom. 1. in explic. S. Th. q. 4. art. 2. dub. 3. Et alij communiter, qui controversiam istam attingunt. Quam nonnulli, vt Recupit. Veken. & Quiros de solo nomine, siue de solo modo loquendi potius, quam de re esse arbitrantur. Quandoquidem omnes vtrius-

que sententiæ Auctores in his duobus conueniant, quòd tota bonitas creaturæ eminenter continetur in Deo, & quòd (cum creatura nihilominus in se bona sit) Deus, & creatura plura bona sunt, quam Deus solus; dissidiumque superest dumtaxat, an complexum vtriusque, etsi propter primum non possit dici intensiuè melius, quam solus Deus, possit extensiuè saltem dici melius propter secundum.

Propositio 1.

Deus per coniunctionem cum alijs entibus nullatenus euadit in se perfectior, seu magis bonus, quam sine illis esset.

Hæc propositio priori ex duobus quæstionibus distinctis suppositione primà respondens apud omnes est in confesso. Pro eaque potissimum faciunt ea verba August. ab aliquibus circa quæstionem alteram non bene usurpata ex lib. 6. de Trin. cap. 8. *Cum adhaerescit creatura Creatori, illa fit maior, quam erat, non ille.* Clarius tamen stat pro illa S. Tho. 1. 2. q. 34. art. 3. ad 2. dum examinans propositionem illam. *Illud quod est optimum nullo addito potest fieri melius.* Concedit, illam procedere de optimo simpliciter, per cuius participationem omnia sunt bona, vnde ex nullius additione fit melius. Deum quippe per nullam omnino perfectionem, seu bonitatem à se distinctam perfici posse, seu melior fieri, quam sine illa esset, latè est à nobis demonstratum, q. 2. proposuit. 6 in qua hæc continetur; aliaque proinde, aut maiore probatione non eget.

Propositio 2.

Complexum ex Deo, & creaturis non est melius, seu non est maius bonum, quam Deus solus.

Ratio est. Quia, vt ostendimus q. 2. proposuit. 4. Deus eminenter continet in se totam omnino perfectionem, seu bonitatem creaturarum tum eminentià virtutis, tum eminentià æquivalentiæ; atque ita Deus nec minus valere, nec minus estimabilis, & amabilis, atque adeò nec minus bonus esse potest solus, quam est complexum ex Deo & creaturis coalescens. Cum enim creaturæ nihil omnino bonitatis addant tali complexo, quod non esset iam meliori modo præcontentum in solo Deo, nihil profecto valoris, nihil estimabilitatis, nihilque amabilitatis ei possunt addere supra id, quod solus Deus habebat; & consequenter nec possunt constituere complexum ipsum aut melius, aut maius bonum, quam erat Deus solus. Etenim iuxta verum illud ac satis vulgare axiomata, *Sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis*, vt nequit subiectum vllum euadere bonum sine bonitate, ita nequit euadere magis bonum sine maiore bonitate. At complexum ex Deo, & creaturis maiorem bonitatem non habet, quam solus Deus, utpote qui totam propriam formaliter, & totam creaturarum eminenter in se solo habet, nec aliam ad his complexum habere potest, vt constat. Igitur complexum ex Deo, & creaturis non potest esse magis bonum, quam est Deus solus.

Hinc constat, complexum ex Deo, & creaturis non solum non esse melius, siue maius bonum, quam est Deus solus intensiuè, sed neque extensiuè.